

EVROPSKA
KOMISIJA

Strasbourg, 12.9.2023
COM(2023) 533 final

2023/0323 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih

(Besedilo velja za EGP)

{SEC(2023) 313 final} - {SWD(2023) 312 final} - {SWD(2023) 313 final} -
{SWD(2023) 314 final}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

V EU se vsako leto izstavi približno 18 milijard računov, kar je več kot 500 računov na sekundo¹. Zanesljivi plačilni tokovi so nujni za konkurenčnejša mala in srednja podjetja (v nadaljnjem besedilu: MSP) v EU.

Blago in storitve se pogosto dobavljajo na podlagi odloga plačila: dobavitelj (upnik) da stranki (dolžniku) čas, da plača račun (komercialni kredit), potem ko je blago dostavljeno oziroma so storitve, dogovorjene v pogodbi, opravljene. Zamude pri plačilih pomenijo, da plačila niso izvedena v dogovorjenem oziroma zakonsko določenem roku. Zamude vplivajo na podjetja v vseh sektorjih² in vseh državah članicah³ ter nesorazmerno in močno prizadenejo MSP⁴.

Temeljni vzrok za zamude pri plačilih so asimetrije v pogajalski moči med velikimi strankami (dolžniki) in manjšimi dobavitelji (upniki). Zaradi tega se pogosto zgodi, da morajo dobavitelji sprejeti nepošten plačilni pogoje. Za dolžnike je plačevanje z zamudo privlačna oblika financiranja, ki dolžnika nič ne stane, predstavlja pa stroške za upnika. K temu prispeva tudi neustreznost sedanjega pravnega okvira EU, tj. Direktive 2011/7/EU (v nadaljnjem besedilu: direktiva o zamudah pri plačilih), v kateri ni zadostnih varnostnih ukrepov in odvratilnih sredstev, poleg tega pa so njeno izvrševanje in mehanizmi pravnih sredstev nezadostni⁵.

Revizija direktive o zamudah pri plačilih odpravlja te pomanjkljivosti, pri čemer je njen končni cilj izboljšati plačilno disciplino vseh zadevnih akterjev (državnih organov, velikih podjetij in MSP) ter zaščititi podjetja pred negativnimi učinki zamud pri plačilih v trgovinskih poslih.

Revizija direktive o zamudah pri plačilih je bila vključena v delovni program Komisije za leto 2023 pod ciljem „Evropa, pripravljena na digitalno dobo“.

• Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike

Izboljšanje plačilnega trenda v trgovinskih poslih je eden od ciljev sporočil Komisije „Posodobitev nove industrijske strategije iz leta 2020“⁶ in „Strategija za MSP za trajnostno in digitalno Evropo“⁷. Revizija temelji tudi na priporočilih platforme Pripravljeni na prihodnost, objavljenih v mnenju, sprejetem decembra 2021⁸, in resoluciji Evropskega parlamenta iz

¹ Evropska komisija (2019). Študija o oceni pravil o izdajanju računov iz Direktive 2006/112/ES: končno poročilo.

² European Payment Report 2022 (Evropsko poročilo o plačilih iz leta 2022).

³ European Payment Report 2022 (Evropsko poročilo o plačilih iz leta 2022).

⁴ T., Nicolas, *Short-term financial constraints and SMEs' investment decision: evidence from the working capital channel* (Kratkoročne finančne omejitve in naložbene odločitve MSP: dokazi iz kanala obratnih sredstev), Small Business Economics (2021).

⁵ *Final opinion 2021_SBGR2_06 Late payments_fup_0.pdf* (europa.eu).

⁶ COM(2021) 350 final.

⁷ COM(2020) 103 final.

⁸ *Final opinion 2021_SBGR2_06 Late payments_fup_0.pdf* (europa.eu).

leta 2019⁹. Pobuda prispeva tudi k ciljem sporočila „Dolgoročna konkurenčnost EU: pogled v obdobje po letu 2030“¹⁰. Dejanski cilj navedene revizije je povečati pravičnost v trgovinskih poslih, okrepiti odpornost MSP in dobavnih verig, spodbuditi širšo uporabo digitalizacije ter izboljšati finančno pismenost podjetnikov. Direktiva o zamudah pri plačilih je del pregleda stanja programa REFIT¹¹.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Direktiva o zamudah pri plačilih je tesno povezana z direktivo o nepoštenih trgovinskih praksah med podjetji v verigi preskrbe s kmetijskimi in živilskimi proizvodi (v nadaljnjem besedilu: direktiva o nepoštenih trgovinskih praksah). Pravno razmerje med obema besediloma je pojasnjeno v uvodnih izjavah 17 in 18 ter v členu 3(1) direktive o nepoštenih trgovinskih praksah. Direktiva o nepoštenih trgovinskih praksah ne vpliva negativno na pravila, pravna sredstva in posledice, določene v direktivi o zamudah pri plačilih. Prav tako določbe direktive o zamudah pri plačilih ne vplivajo negativno na pravila, ki se uporabljajo v agroživilskem sektorju glede sporazumov o porazdelitvi vrednosti, na plačila v okviru šolske sheme ali nekatera plačila pri prodaji grozdja, mošta in neustekleničenega vina v vinskem sektorju.

Direktiva o zamudah pri plačilih ureja plačila v trgovinskih poslih med naročniki in glavnimi izvajalci ter med izvajalci in njihovimi podizvajalci. S členom 71(3) Direktive 2014/24/EU in členom 88(7) Direktive 2014/25/EU o javnih naročilih je državam članicam zagotovljena možnost, da uvedejo določbe o neposrednih plačilih podizvajalcem.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

- **Pravna podlaga**

Člen 114 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) je ustrezna pravna podlaga za to pobudo za doseg njenih ciljev. Člen 114 PDEU je ustrezna pravna podlaga za ukrepe, namenjene doseganju ciljev iz člena 26 PDEU (usklajevanje nacionalnih določb).

Potrebno je ukrepanje na ravni EU, ki bi vsem državam članicam zagotovilo minimalna pravila za preprečevanje zamud pri plačilih, uvedbo ustreznih izvršilnih in odvratilnih ukrepov za boj proti zamudam pri plačilih ter ustrezna pravna sredstva. V zvezi s tem je ciljno usmerjeno posredovanje EU s tem predlogom skladno z načelom subsidiarnosti.

Sedanja direktiva o zamudah pri plačilih je prenovitev prve direktive o zamudah pri plačilih (Direktive 2000/35/ES), ki temelji na členu 95 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti. Njena revizija je zato v skupni pristojnosti (deljeni pristojnosti) EU in vlad njenih držav članic.

- **Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)**

Zamude pri plačilih zadevajo vse države članice. Za olajšanje takojšnjega plačevanja so potrebna stroga in usklajena pravila. Uvedba 27 nacionalnih rešitev bi verjetno povzročila pomanjkanje enotnih pravil, razdrobljenost enotnega trga in višje stroške za podjetja, ki trgujejo čezmejno. Ukrepanje EU je upravičeno, ker zamude pri plačilih vplivajo na vse

⁹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0042_SL.html

¹⁰ COM(2023) 168 final.

¹¹ <https://op.europa.eu/webpub/com/refit-scoreboard/en/policy/10/10-6.html>

trgovinske posle pri javnem naročanju in med podjetji, ne glede na njihovo velikost. Revizija obstoječe zakonodaje EU za okrepitev njenih določb se lahko izvede le na ravni EU.

Potrebno je ukrepanje EU, da bi določili določbe o obrestih in nadomestilih, vzpostavili jasnejše plačilne pogoje za medpodjetniške posle, določili določbe o izvrševanju in spremljanju ter zagotovili sinergije z okvirom javnega naročanja.

- **Sorazmernost**

Načrtovana pobuda ne bo presegla tistega, kar je potrebno za doseganje njenih ciljev. Podjetjem nalaga le strošek, potreben za doseg navedenih ciljev in izpolnitev neposrednih potreb ljudi, ki jim je pobuda namenjena (npr. podjetjem, zlasti MSP), da bi preprečili zamude pri plačilih in dosegli takojšnje plačevanje.

- **Izbira instrumenta**

Izbrani instrument je uredba, ki bo nadomestila sedanjo direktivo o zamudah pri plačilih. Uredba ima številne prednosti, vključno z reševanjem čezmejnega vidika zamud pri plačilih. Uredba bo poskrbela, da bodo ključni vidiki, kot so najdaljši rok plačila in postopka preverjanja, obrestna mera za zamude pri plačilih ter znesek pavšalnega nadomestila, po vsej EU enaki in se bodo neposredno uporabljali. Hkrati bodo države članice lahko sprejele strožje predpise v zvezi z določenimi vidiki. V Uredbi so določene obveznosti glede izvršilnih organov, sistemov mediacije, upravljanja kreditov, usposabljanja za finančno pismenost in nepoštenih pogodbenih poslovnih praks ter določbe, ki bi jih morale države članice dopolniti v skladu z nacionalno zakonodajo. Nova uredba bi morala vključevati tudi določbe iz direktive o zamudah pri plačilih, ki se z revizijo niso spremenile.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA

- **Naknadne ocene/preverjanja primernosti obstoječe zakonodaje**

Leta 2015 je bila opravljena naknadna ocena direktive o zamudah pri plačilih¹², v kateri so bile ocenjene njena ustreznost, uspešnost, učinkovitost, skladnost in dodana vrednost EU. Ugotovljeno je bilo, da je Direktiva ustrezna in učinkovita ter da ne nalaga večjih stroškov podjetjem ali javnim organom. Ugotovljeno pa je bilo tudi, da upniki, ki prejema plačilo z zamudo, zaradi strahu pred poslabšanjem poslovnih odnosov ne uveljavljajo pravic, ki jim jih podeljuje Direktiva. V mnenju, ki ga je leta 2021 izdala platforma Pripravljeni na prihodnost¹³, je predstavljenih deset priporočil za kratkoročne in dolgoročne ukrepe za odpravo zamud pri plačilih. Priporočeni kratkoročni ukrepi vključujejo opredelitev, kaj pomenijo skrajno nepoštene prakse in določbe; možnost obrnitve dokaznega bremena na dolžnika, kar bi upnikom olajšalo dokazovanje, da je prišlo do zlorabe; spodbujanje MSP, da uveljavljajo svoje pravice, s svetovanjem in zagotavljanjem informacij o plačilnih pogojih, ustvarjanjem preglednejših plačilnih pogojev ter samoregulacijo. Priporočeni dolgoročni ukrepi vključujejo omejevanje pogodbenih plačilnih rokov na največ 30 dni za plačila MSP s strani večjih podjetij, izdajanje elektronskih računov in vladni nadzor.

¹² <https://publications.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/400ecc74-9a54-11e5-b3b7-01aa75ed71a1>

¹³ Final opinion 2021_S_BGR2_06 Late payments_fup_0.pdf (europa.eu).

- **Posvetovanja z deležniki**

Komisija je opravila posvetovanja s širokim naborom deležnikov, vključno z organi držav članic, podjetji, zlasti MSP, poslovnimi združenji EU in nacionalnimi poslovnimi združenji, posamezniki ter akademskimi strokovnjaki. Dejavnosti posvetovanja so vključevale: poziv k predložitvi dokazov, javno posvetovanje, posebno posvetovanje z MSP (anketo med MSP), dvostranske razgovore s ključnimi deležniki in razprave s predstavniki držav članic. Pridobljene informacije so bile uporabljene kot prispevek za oblikovanje predloga.

Med 12. januarjem in 17. marcem 2023 se je na poziv k predložitvi dokazov odzvalo 137 deležnikov, v javnem posvetovanju pa je bilo zbranih 117 odzivov¹⁴. Anketa med MSP¹⁵ je bila izvedena med 26. januarjem in 16. marcem 2023, pridobljenih pa je bilo 939 odgovorov.

Komisija je organizirala dvostranska srečanja s ključnimi deležniki, ki so predstavljali podjetja, zlasti MSP¹⁶. O zamudah pri plačilih so razpravljali tudi 21. marca in 31. maja 2023 na srečanjih mreže odposlancev za MSP. Organizirana sta bila dva sestanka s strokovno skupino za zamude pri plačilih¹⁷, in sicer 10. oktobra 2022 in 13. januarja 2023. Velika večina deležnikov je potrdila, da zamude pri plačilih močno vplivajo na podjetja, zlasti MSP.

Skoraj vse skupine deležnikov, ki so sodelovale v posvetovanju, so izrazile podporo reviziji Direktive. Nekaj deležnikov pa je poudarilo, da so strožja pravila v nasprotju s pogodbeno svobodo evropskih družb. Večina deležnikov je podprla možnost omejitve plačilnih rokov v medpodjetniških poslih, pri čemer so dali prednost roku 30 dni. Samo nekaj deležnikov se ni strinjalo z zamislijo o omejevanju plačilnih rokov. Mnogi so podprli možnost, da se zagotovi usposabljanje na področju upravljanja kreditov in finančne pismenosti ter vzpostavi evropska opazovalnica za plačila. Posvetovanje je tudi pokazalo, da se obresti in nadomestilo za zamude pri plačilih le redko izplačajo. Deležniki so podprli predlog o samodejnem plačevanju obresti.

- **Zbiranje in uporaba strokovnih mnenj**

Komisija je pri zbiranju in uporabi strokovnih mnenj uporabila rezultate naslednjih obstoječih ocen in poročil: Naknadna ocena direktive o zamudah pri plačilih¹⁸, Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o izvajanju direktive o zamudah pri plačilih (in priloženi delovni dokument služb Komisije)¹⁹, Resolucija Evropskega parlamenta o izvajanju direktive o zamudah pri plačilih²⁰ ter mnenje platforme Pripravljeni na prihodnost o direktivi o zamudah pri plačilih²¹.

¹⁴ Povratna informacija je na voljo tukaj: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13665-Late-payments-update-of-EU-rules_sl.

¹⁵ Anketa med MSP omogoča Komisiji, da ciljno usmerjeno pridobi stališča MSP, organizirana pa je v sodelovanju s partnerji Komisije v evropski podjetniški mreži.

¹⁶ Seznam teh srečanj je v prilogi ocene učinka.

¹⁷ [Register strokovnih skupin Komisije in drugih podobnih skupin \(europa.eu\)](https://publications.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/400ecc74-9a54-11e5-b3b7-01aa75ed71a1).

¹⁸ <https://publications.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/400ecc74-9a54-11e5-b3b7-01aa75ed71a1>

¹⁹ COM(2016) 534 final.

²⁰ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0042_SL.html

²¹ [Final opinion 2021 SBGR2 06 Late payments_fup_0.pdf \(europa.eu\)](#).

Upoštevani so bili tudi rezultati študij in anket: evropska poročila o plačilih²², poročila o pregledih uspešnosti MSP²³, študije JRC o zamudah pri plačilih in podjetjih²⁴ ter o oceni gospodarskega vpliva hitrejših plačil v medpodjetniških poslih²⁵ ter študije Evropske komisije o medpodjetniških poslih²⁶ in o ustvarjanju kulture odgovornega plačevanja²⁷.

Komisija je upoštevala tudi več nedavnih sodb Sodišča. V predlaganem besedilu Uredbe je pojasnjeno, da pavšalno nadomestilo zapade v plačilo po računu in ne po pogodbi, kot je bilo določeno v predhodni določbi v zadevi C-585/20 z dne 20. oktobra 2022²⁸. Sodišče je v navedeni odločbi tudi pojasnilo, da se postopek preverjanja ali sprejemanja blaga ali storitev vključi v pogodbo le, če tak postopek upravičuje narava blaga ali storitev. Predlog uredbe vključuje tudi sodbo v zadevi C-122/18 z dne 28. januarja 2020, da se obveznost, ki je državam članicam naložena z Direktivo, nanaša na to, da javni organi dejansko spoštujejo plačilne roke, ki jih ta določa²⁹. Nenazadnje je v skladu s predhodno odločbo v zadevi C-256/15 z dne 15. decembra 2016³⁰ v predlogu pojasnjeno, kdaj zamudne obresti nehajo teči.

• Ocena učinka

Odbor za regulativni nadzor je 10. maja 2023 preučil poročilo o oceni učinka in 12. maja 2023 izdal pozitivno mnenje s pridržki³¹. Priporočila odbora so bila obravnavana v končni različici ocene učinka. V oceni učinka so analizirane različne možnosti politike za doseg treh specifičnih ciljev. Ukrepi politike, določeni v okviru prvega cilja **(PO1)**, tj. **preprečevanje zamud pri plačilih**, se osredotočajo na fazo pogajanja v trgovinskem poslu, saj so zamude pri plačilih pogosto posledica neupravičenih ali nepoštenih plačilnih pogojev, določenih v pogodbi. Ocenjene so bile različne možnosti najdaljšega plačilnega roka v medpodjetniških poslih, vključno z najdaljšim trajanjem postopka preverjanja, s katerim se zagotovi skladnost blaga ali storitev s pogodbenimi zahtevami. Prav tako je bila kot varnostni ukrep ocenjena možnost, da bi za MSP zagotovili bolj razpoložljivo usposabljanje na področju upravljanja kreditov in finančne pismenosti ter se jim olajša dostop do tega usposabljanja. Ukrepi politike, opredeljeni v okviru drugega cilja **(PO2)**, tj. **spodbujanje pravočasnega plačevanja**, so namenjeni boju proti zamudam pri plačilih z zagotavljanjem, da se pravila o plačilih izvršujejo in da se spoštujejo plačilni roki, in sicer z uvajanjem obveznega plačevanja obresti in nadomestila ter s preverjanjem zneska pavšalnega nadomestila. Ocenjene so bile tudi možnosti, ki se nanašajo na izvrševanje in sinergije z

²² <https://www.intrum.com/publications/european-payment-report/>

²³ [Pregled uspešnosti MSP \(europa.eu\)](https://publications.ec.europa.eu/publications/Pregled-uspesnosti-MSP)

²⁴ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC121059>

²⁵ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC130205>

²⁶ <https://publications.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/c8b7391b-9b80-11e8-a408-01aa75ed71a1/language-sl/format-PDF/source-103408786>

²⁷ <https://op.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/cb4bc1bd-1467-11ed-8fa0-01aa75ed71a1/language-sl/format-PDF/source-search>

²⁸ Sodba Sodišča z dne 20. oktobra 2022 v postopku BFF Finance Iberia SAU proti Gerencia Regional de Salud de la Junta de Castilla y León (UL C 53, 15.2.2021, str. 19), C-585/20, EU:C:2022:806, točki 42 in 53.

²⁹ Sodba Sodišča z dne 28. januarja 2020, Evropska komisija proti Italijanski republiki. C-122/18, EU:C:2020:41, točka 53.

³⁰ Sodba Sodišča z dne 15. decembra 2016, Drago Nemec proti Republiki Sloveniji. C-256/15, EU:C:2016:954, točka 59.

³¹ https://single-market-economy.ec.europa.eu/system/files/2023-09/SEC_2023_313_1_IMPACT_ASSESSMENT_OPINION_EN_V2_P1_2888389.PDF
https://single-market-economy.ec.europa.eu/system/files/2023-09/SWD_2023_313_1_EN_resume_impact_assessment_part1_v3.pdf

javnim naročanjem. Ukrepi politike, opredeljeni v okviru tretjega cilja (PO3), tj. **krepitev mehanizmov pravnih sredstev, zagotavljanje pravičnih plačilnih pogojev in opolnomočenje podjetij**, se osredotočajo na pravičnost in razpoložljivost učinkovitih mehanizmov pravnih sredstev.

Najprimernejša možnost: ocena je pokazala, da ima vsaka od možnosti potencialne koristi, vendar vsebuje tudi nekatera tveganja, če se izvaja sama po sebi. Najprimernejši sveženj ukrepov tako združuje najučinkovitejše podmožnosti iz PO1, PO2 in PO3. Sveženj ukrepov ima v primerjavi s posamičnimi možnostmi politike številne prednosti in v veliki meri odpravlja njihova tveganja pri delovanju. Omejevanje plačilnih rokov (iz PO1a) je verjetno precej učinkovitejše, če se izvaja v kombinaciji s strogimi izvršilnimi ukrepi in odvračilnimi ukrepi zoper plačevanje z zamudo (iz PO2a). Odvračilna moč samodejnega plačevanja obresti in nadomestila se bo povečala, ko bo odpravljena možnost izogibanja tem določbam s sklepanjem dogovorov o nepošteno dolgih plačilnih rokih. Ukrepi iz PO3b bodo zagotovili dodatno podporo ukrepom v svežnju. V oceni učinka je previdno domnevano, da je zmanjšanje zamud pri plačilih za 35 % realno možno, če združimo zmanjšanja zamud pri plačilih v višini 23,4 % iz PO1, 17,8 % iz PO2 in 5,5 % iz PO3, pri čemer se domneva, da se različne možnosti nekoliko prekrivajo. V oceni možnosti, ki je povezana z obliko pravnega akta, je ugotovljeno, da je najprimernejša oblika uredba.

Najprimernejši sveženj politik 1a + 2a + 3b
Omejevanje plačilnih rokov v medpodjetniških poslih na 30 dni.
Omejitev postopka preverjanja ali sprejemanja na 30 dni (brez odstopanja).
Države članice EU omogočajo večjo razpoložljivost usposabljanja na področju upravljanja kreditov in finančne pismenosti, vključno z digitalnimi orodji za plačevanje za MSP.
Zamudne obresti so samodejne (odprava koncepta „upravičenja“), pojasnjen je zadnji datum za obračunavanje obresti.
Pavšalno nadomestilo, ki se plača za vsak posel, plačan z zamudo, je zvišano na 50 EUR, da bi upoštevali inflacijo.
Države članice imenujejo organe, odgovorne za izvrševanje zakonodaje, ki izvajajo preiskave na lastno pobudo ali na podlagi pritožb ter so pooblaščen za izrekanje upravnih sankcij in objavo kršiteljev po imenih. Uporaba digitalnih orodij za učinkovitejše izvrševanje.
Javni naročniki in naročniki v primeru javnih naročil gradenj morajo preveriti, da je bilo plačilo glavnemu izvajalcu predano neposrednim podizvajalcem.
Države članice vzpostavijo nacionalni sistem mediacije za reševanje sporov v zvezi s plačili v trgovinskih poslih.
Države članice EU obravnavajo vprašanje nepoštenih pogodbenih pogojev in praks v nacionalni zakonodaji.

Z najprimernejšim svežnjem nastane nekaj enkratnih stroškov za podjetja. Omejevanje plačilnih rokov na 30 dni in uvajanje obveznega plačevanja obresti prinašata enkratne stroške prilagajanja zaradi posodobitve standardnih pogojev, da bi upoštevali najdaljše plačilne roke (56,1 milijona EUR) in prilagojeni znesek nadomestila (243 milijonov EUR). Vendar je mogoče v primeru, da se obe možnosti politike sprejmeta skupaj, opraviti obe spremembi s samo eno prilagoditvijo (243 milijonov EUR). Z najprimernejšim svežnjem nastanejo za dolžnike ponavljajoči se stroški izvrševanja v zvezi s samodejnim plačevanjem nadomestila (228,3 milijona EUR obresti, 3,23 milijarde EUR nadomestila), kar je sicer v korist upnikov, in ponavljajoči se stroški izvrševanja v zvezi z neposrednimi zakonskimi kaznimi (136,8 milijona EUR). Podjetja se lahko tem stroškom v celoti izognejo, če spoštujejo pravila in plačujejo pravočasno. Splošne neto gospodarske koristi bodo pozitivne, ker bodo denarni

tokovi bolj predvidljivi in jih bodo podjetja lažje upravljala. Upravni stroški glavnih izvajalcev v javnih naročilih gradenj za zagotavljanje dokazila o plačilu podizvajalcem znašajo 2,2 milijona EUR za vso EU.

Državni organi bodo imeli od najprimernejše možnosti več različnih koristi. Glavna korist izhaja iz splošnega pričakovanega zmanjšanja zamud pri plačilih, kar pomeni manj stečajev in z njimi povezanih stroškov za javni proračun. Stroške izvršilnih organov lahko pomagajo kriti tudi upravne globe, ki jih lahko od podjetij, ki plačujejo z zamudo, izterjajo nacionalni izvršilni organi in so ocenjene na do 136,8 milijona EUR. Javni organi bi morali imeti koristi tudi od sistemov mediacije, predvidenih v PO3b, tako neposredno (če želi javni organ rešiti spor z dobaviteljem) kot tudi posredno (z razbremenitvijo sodnega sistema).

Javni organi bodo morali tem kriti nekatere stroške. Zagotavljanje dostopa do usposabljanja na področju upravljanja kreditov in finančne/digitalne pismenosti vključuje nekatere stroške prilagajanja, odvisno od tega, kako države članice strukturirajo svojo podporo, zaradi česar ni mogoče podati končne ocene stroškov. Ocenjeni ponavljajoči se stroški izvrševanja za samodejno plačevanje obresti in nadomestil v poslih med vlado in podjetji znašajo 37,2 milijona EUR oziroma 0,53 milijarde EUR. Tem stroškom se je mogoče izogniti s pravočasnim plačevanjem. Revizija standardnih pogodbenih pogojev, ki bi vključili nove zneske nadomestila, predvideva strošek v višini 10 EUR na organ (v skladu s PO2). Države članice, ki nimajo vzpostavljenih organov izvrševanja ali sistemov mediacije, jih bodo morale vzpostaviti in začeti upravljati, kar pomeni ponavljajoče se stroške izvrševanja, ocenjene na 60–65 milijonov EUR na leto (izvršilni organi) in 10–40 milijonov EUR na leto (storitve mediacije) za celotno EU. Države članice imajo možnost proste presoje pri preverjanju, ali so podizvajalci v javnih naročilih gradenj v skladu z direktivo o javnem naročanju plačani pravočasno, pri čemer morebitni ponavljajoči se stroški izvrševanja ne zahtevajo dodatnih virov.

Ta pobuda prispeva k uresničevanju več ciljev trajnostnega razvoja. S posrednim spodbujanjem gospodarske rasti bo pripomogla k boljšemu poslovnemu okolju na enotnem trgu (cilj trajnostnega razvoja 8). Posvetovanja z deležniki so potrdila, da so zamude pri plačilih glavni vzrok za tesnobo in stres ter da spodkopavajo zaupanje na trgu. Krepitev razpoložljivosti usposabljanja na področju upravljanja kreditov in finančne pismenosti ter lajšanje dostopa do takega usposabljanja prispevata k izboljšanju kakovosti izobraževanja (cilj trajnostnega razvoja 4). Ta revizija s skrbjo za več poštenosti, boljšim dostopom MSP do finančnih storitev, vključno s cenovno dostopnimi krediti, ter njihovim lažjim vključevanjem v vrednostne verige in trge prispeva k izpolnjevanju cilja trajnostnega razvoja 9. Ta revizija je v skladu s cilji glede podnebne nevtralnosti iz Uredbe (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021.

- **Primernost in poenostavitev ureditve**

Predlagana uredba bo poenostavila zadeve z enotnim in zavezujočim pristopom k boju proti zamudam pri plačilih, ki se bo uporabljal za podjetja vseh velikosti, pri čemer MSP ne bodo deležni posebne obravnave. Vsi ukrepi so bili zasnovani z mislijo na MSP, vendar bodo imela v končni fazi korist od njih podjetja vseh velikosti. Ker pa zamude pri plačilih bolj vplivajo na mikropodjetja kot na druge MSP, bodo pričakovane koristi verjetneje bolj prišle do izraza pri uspešnejšem poslovanju podjetij z do devetimi zaposlenimi.

Koristi poenostavitve se bodo pokazale po vzpostavitvi strogih in enotnih plačilnih rokov, ki bodo pripomogli k manj zamudnim pogajanjem. Omejevanje plačilnih rokov bo zmanjšalo „dejavnik strahu“, ki ga doživljajo manjši udeleženci na trgu, ki trenutno pogosto sprejemajo

nepoštene plačilne roke pri poslovanju z večjimi udeleženci na trgu. Pričakuje se, da bo imelo neposredno korist od te določbe najmanj 30 % MSP v EU. Kombinacija omejevanja plačilnih rokov in odvratilnih ukrepov, kot je uvedba samodejnega plačevanja obresti in (povečanega) nadomestila, bi morala zmanjšati število računov, plačanih z zamudo, ter občutno zmanjšati stroške, povezane s težavami in porabljenim časom pri terjanju zamudnikov. Ocenjeno število človek-dni na leto, ki jih podjetje porabi za terjanje v primeru zamud pri plačilih, znaša od 5 dni v Nemčiji do več kot 15 dni v Španiji³². S preprečevanjem zamud pri plačilih bi lahko gospodarstvo EU-27 tudi po zelo zadržanih predpostavkah letno prihranilo skupno 27,4 milijona človek-ur, kar ustreza 5 845,4 milijona EUR.

Z omejevanjem dolžine plačilnih rokov in postopka preverjanja bodo denarni tokovi lahko postali bolj predvidljivi. S tem predlogom bo tudi poštena prerazporejena finančno breme in stroškov, tako da bo vsako podjetje plačalo za likvidna sredstva, ki jih potrebuje. Trenutno je za manjša podjetja ali podjetja s šibkejšim tržnim položajem upravno obremenjujoče pridobiti financiranje, ki stroškovno ustreza njihovi stopnji tveganja. Hkrati so podjetja zaradi zamud pri plačilih v manj tveganem položaju ter lažje in ceneje pridobijo financiranje in komercialni kredit brez težav.

Predlog bo nenazadnje olajšal podjetjem uveljavljanje njihovih pravic z lažjim dostopom do učinkovitih pravnih sredstev z mediacijo, saj je trenutno edina razpoložljiva možnost sodni postopek, ki je pogosto drag in zamuden. Mediacija bi podjetjem s tem, ko bi se izognila pravdam, omogočila prihranek v višini 27 milijonov EUR na leto.

- **Vpliv na konkurenčnost**

Verjetno je, da bo predlog pozitivno vplival na ceno/stroške in konkurenčnost na področju inovacij. Podjetja imajo s povečanim, stabilnejšim in bolj predvidljivim združenim denarnim tokom na voljo več likvidnih sredstev za vlaganja v inovacije oziroma lahko prenesejo zmanjšanje stroškov na potrošnike. Stroški financiranja se znižajo, saj banke neposredno financirajo tveganja svojih strank. Predlagana pobuda bi tudi ustvarila pogoje za predvidljivejše poslovanje, kar bi povzročilo ugodnejše poslovno okolje. Pričakuje se, da bodo imeli koristi od pobude vsi udeleženci na trgu, vendar naj bi imela večji vpliv na MSP kot na večja podjetja. Za slednja je bolj verjetno kot za MSP, da plačujejo z zamudo, zato je zanje bolj verjetno, da bodo imela nekatere stroške, navedene v najprimernejši možnosti politike.

S stališča mednarodne konkurenčnosti se podjetja, ki opravljajo uvozne ali izvozne transakcije, slej ko prej srečajo z neskladji v dolžini plačilnih rokov (med svojimi obveznostmi in terjatvami). Podjetja bodo morala obvladovati tveganja, ki nastanejo zaradi teh neskladij, na primer tako, da se z mednarodnimi partnerji dogovorijo glede prava, ki se uporablja za pogodbo, kjer bo tudi opredeljeno, katera stranka prevzame navedena tveganja. Njena naloga bo, da poišče način za financiranje neskladja. To velja ob upoštevanju dejstva, da tveganja, vključno s tveganjem neplačila, obravnavajo ponudniki trgovinskega financiranja pod tržnimi pogoji (na primer z gotovinskim predplačilom, akreditivom, odprtimi računi ali konsignacijo³³). Te rešitve trgovinskega financiranja občutno zmanjšujejo vpliv uvedbe obvezne omejitev plačilnih rokov.

³² <https://www.sage.com/en-gb/blog/wp-content/uploads/sites/10/2017/12/Domino-Effect-Late-Payments-Research-Sage.pdf>

³³ <https://www.trade.gov/methods-payment>

Ocenjuje se, da naj bi se omejilo tudi tveganje, da bi podjetja v mednarodnih poslih sistematično izbirala dolge plačilne roke v skladu z zakonodajo tretjih držav in tako nelojalno nižale cene glede na podjetja, ki zahtevajo uporabo pravil EU. Več partnerskih držav EU, kot so Kanada, ZDA, Turčija, in Združeno kraljestvo, že uveljavlja zakonodajo o zamudah pri plačilih. Ta scenarij pa se ni povsem uresničil v EU, kjer so nekatere države, na primer Nizozemska, uvedle strožjo zakonodajo o plačilih kot druge.

- **Upoštevanje razvoja IKT**

Direktiva o zamudah pri plačilih je začela veljati, ko svet še ni bil tako digitaliziran kot danes. Digitalizacija je v 10 letih njenega izvajanja močno vplivala na vse vidike družbe, vključno z načinom upravljanja podjetij, ter je pripomogla k preoblikovanju njihovega načina komuniciranja oziroma trženja proizvodov in storitev. Ukrepi iz tega predloga so prilagojeni sodobnemu času in so tako „že privzeto digitalni“.

Digitalna orodja in rešitve so bistvenega pomena za nekatere predlagane ukrepe ter bodo vplivali na njihovo izvedljivost in stroškovno učinkovitost. To velja za obveznost imenovanja organov, odgovornih za izvrševanje pravil o plačilih. Države članice so tudi pozvane, da MSP spodbujajo k uporabi digitalnih orodij, ki pripomorejo k hitrejšemu plačevanju, ter jim olajšajo dostop do usposabljanja na področju finančne pismenosti in upravljanja kreditov, vključno z usposabljanjem o uporabi digitalnih orodij za plačevanje.

- **Temeljne pravice**

Predlog bo podprl izvajanje člena 16 Listine o temeljnih pravicah, ki zadeva svobodo gospodarske pobude. Takojšnje plačevanje povečuje zaupanje na trgu in spodbuja podjetništvo.

4. PRORAČUNSKÉ POSLEDICE

Pričakuje se, da bo predlog v določeni meri vplival na proračun držav članic. To je opisano v ustreznem oddelku ocene učinka.

Predlog naj ne bi kakor koli vplival na proračun EU. Sedanja opazovalnica EU za plačila³⁴ bi lahko podprla spremljanje predloga z uporabo obstoječih virov.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

Stopnja uspeha pobude bo izmerjena glede na to, v kolikšni meri bo dosegla naslednje cilje:

- zmanjšanje števila podjetij, ki poročajo o težavah z zamudami pri plačilih, za 35 % (napredek se bo za vsa podjetja meril v primerjavi z referenčno vrednostjo iz ankete o dostopu do financiranja podjetij iz leta 2022: ciljna vrednost je 28 % glede na izhodiščno vrednost 43 %);
- zmanjšanje števila podjetij, ki poročajo o težavah z zamudami pri plačilih, v posameznih velikostnih razredih za 35 % (napredek se bo za vse velikostne razrede

³⁴ https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/late-payment-directive/eu-payment-observatory_en#:~:text=The%20EU%20Observatory%20of%20Payments,commercial%20transactions%20in%20the%20EU.

meril v primerjavi z izhodiščnimi vrednostmi iz ankete o dostopu do financiranja podjetij iz leta 2022 (ciljna vrednost je med 26 % in 31 % glede na izhodiščno vrednost od 40 % do 47 %)).

Komisija bo spremljala in ocenjevala učinke možnosti politike na zamude pri plačilih štiri leta po začetku veljavnosti predlagane Uredbe. Uporabo pravil EU in njihov učinek v letnih poročilih bo mogoče spremljati v letnih poročilih, ki jih države članice pripravijo na lastno pobudo, dopolnjena pa bodo s poročili zasebnega sektorja, ki jih pripravijo tretje osebe. Taka poročila običajno vsebujejo podrobne podatke o delovanju plačilnih storitev v medpodjetniških poslih v državah članicah ter o skladnosti s pravili EU, prav tako pa tudi o dejavnosti izvršilnih organov, na primer v zvezi s številom prejetih pritožb in številom začetih preiskav. O letnih poročilih bi morali razpravljati Komisija in pristojni nacionalni organi. Sedanja opazovalnica EU za plačila bi lahko po potrebi nudila tudi podporo v obliki tematskih poročil.

Več informacij, vključno z neizčrpnim seznamom morebitnih kazalnikov spremljanja, je na voljo v Prilogi 24 k oceni učinka.

- **Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga**

Člen 1 (Področje uporabe) potrjuje sedanje področje uporabe in pojasnjuje, da se uredba ne bo uporabljala za plačila za poslovanje s potrošniki, plačila kot nadomestila za škodo, plačila v zvezi z dolгови, ki so predmet postopkov zaradi insolventnosti, vključno s postopki, ki so predmet prestrukturiranja dolga. V sedanji direktivi o zamudah pri plačilih so vse te izjeme že navedene, vendar so v novem besedilu jasnejše, saj so zbrane skupaj v členu 1.

Člen 2 (Opredelitev pojmov) ohranja večino opredelitev pojmov iz sedanje Direktive ter dodaja nove opredelitve pojmov „postopek sprejemanja ali preverjanja“, „dolžnik“ in „upnik“.

Člen 3 (Plačilni roki) je strožji od členov 3 in 4 sedanje direktive, saj omejuje plačilni rok in trajanje postopka sprejemanja ali preverjanja na največ 30 dni ter odpravlja sklicevanje na pojem skrajno nepoštenih praks in določb.

Odpravljena je izjema najdaljšega plačilnega roka 60 dni za subjekte, ki zagotavljajo zdravstveno varstvo, in javne organe, ki opravljajo gospodarske dejavnosti, kot je določeno v členu 4(4), točka (a), in členu 4(4), točka (b), sedanje Direktive.

V tem členu je pojasnjeno, da določbe te uredbe ne posegajo v krajše roke, ki jih lahko predvideva nacionalno pravo.

Člen 4 (Plačila podizvajalcem v javnih naročilih) je nova določba, ki podpira prenašanje plačil navzdol po dobavni verigi v javnih naročilih gradenj tako, da od glavnega izvajalca zahteva dokazilo o tem, da so neposredni podizvajalci prejeli plačilo.

Člen 5 (Obresti za zamudo pri plačilu) je nova določba. Temelji na določbah iz členov 3 in 4 sedanje direktive in pojasnjuje, da obresti za zamudo pri plačilu samodejno zapadejo v plačilo, ko so izpolnjeni zahtevani pogoji. Od dolžnika tudi zahteva, da upniku predloži vse informacije, ki jih potrebuje za sprejem računa. V novem členu 5 je tudi pojasnjeno, da v skladu s sodno prakso obresti tečejo do plačila glavnice.

Člen 6 (Obrestna mera za zamude pri plačilih) je nov. Usklajuje obrestno mero za zamude pri plačilih.

Člen 7 (Plačilni roki) odraža člen 5 sedanje direktive.

Člen 8 (Nadomestilo stroškov izterjave) ustreza členu 6 sedanje direktive. Pavšalni znesek nadomestila usklajuje z inflacijo in pojasnjuje, da se ta pavšalni znesek plača za vsako transakcijo, ki se plača z zamudo.

Člen 9 (Nični pogodbeni pogoji in prakse) je nov. Nadomešča člen 7 sedanje direktive. V njem je odpravljen pojem „skrajno nepoštenega“ in naveden seznam praks, ki so v skladu z Uredbo nične.

Člen 10 (Pridržek lastninske pravice) ustreza členu 9 sedanje direktive.

Člen 11 (Preglednost) ustreza členu 8 sedanje direktive.

Člen 12 (Postopek izterjave nespornih terjatev) ustreza členu 10 sedanje direktive.

Člen 13 (Izvršilni organi) je nov. V njem je navedeno, da morajo države članice imenovati nacionalne organe, ki so odgovorni za izvrševanje Uredbe ter sodelujejo s Komisijo in drugimi ustreznimi nacionalnimi izvršilnimi organi.

Člen 14 (Pooblastila izvršilnih organov) je nov. V njem so navedena pooblastila, ki jih morajo imeti izvršilni organi, da lahko zagotovijo izvrševanje Uredbe.

Člen 15 (Pritožbe in zaupnost) je nov. V njem so navedeni pogoji, pod katerimi se lahko upniki in združenja upnikov pritožijo o zamudah pri plačilih, ter obveznosti izvršilnih organov v zvezi s pritožbami.

Člen 16 (Alternativno reševanje sporov) je nov. Spodbuja prostovoljno uporabo učinkovitih in neodvisnih mehanizmov alternativnega reševanja sporov, da bi dosegli hitrejše reševanje sporov med upniki in dolžniki, ne da bi to negativno vplivalo na njihove poslovne odnose.

Člen 17 (Digitalna orodja, usposabljanje na področju upravljanja kreditov in finančne pismenosti) je nov. Njegov namen je zagotoviti uporabo digitalnih orodij za izvrševanje Uredbe ter spodbuditi orodja za upravljanje kreditov in usposabljanje na področju finančne pismenosti za MSP, da se zmanjšajo zamude pri plačilih.

Člen 18 (Poročilo) ustreza členu 11 sedanje direktive, v njem pa je navedeno, da mora Komisija poročati o izvajanju Uredbe štiri leta po njenem začetku veljavnosti.

Člen 19 (Razveljavitev) ustreza členu 13 sedanje direktive in je prilagojen Uredbi.

Člen 20 (Začetek veljavnosti in uporaba) ustreza členu 14 sedanje direktive in je prilagojen Uredbi.

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 114 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Gospodarski subjekti večino blaga in storitev na notranjem trgu dobavljajo drugim gospodarskim subjektom in javnim organom na podlagi odloga plačila, pri čemer dobavitelj svoji stranki da čas, da plača račun po dogovoru med stranema, kot je določeno v dobaviteljevem računu ali v skladu z zakonom.
- (2) Veliko plačil v trgovinskih poslih med gospodarskimi subjekti ali med gospodarskimi subjekti in javnimi organi se opravi pozneje, kot je dogovorjeno v pogodbi ali določeno v splošnih trgovinskih pogojih ali z zakonom.
- (3) Zamude pri plačilih neposredno vplivajo na likvidnost in predvidljivost denarnih tokov ter tako povečujejo potrebe po obratnih sredstvih in ogrožajo dostop podjetij do zunanjega financiranja. Vse to vpliva na konkurenčnost, zmanjšuje produktivnost, povzroča odpovedi zaposlitve iz poslovnih razlogov, povečuje verjetnost insolventnosti in stečajev ter predstavlja kritično oviro za nadaljnjo rast. Škodljivi učinki zamud pri plačilih se širijo vzdolž dobavnih verig, saj se zamuda pri plačilu pogosto prenaša na dobavitelje. Na mala in srednja podjetja (MSP), ki temeljijo na rednih in predvidljivih denarnih tokovih, imajo navedene negativne posledice močan vpliv. Zamude pri plačilih tako zaradi negativnih gospodarskih in socialnih posledic predstavljajo težavo za gospodarstvo Unije.
- (4) Čeprav je vlaganje sodnih zahtevkov, povezanih z zamudami pri plačilih, že olajšano z Uredbo (ES) št. 805/2004², Uredbo (ES) št. 1896/2006³, Uredbo (ES) št. 861/2007⁴ in

¹ UL C , , str. .

² Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 805/2004 z dne 21. aprila 2004 o uvedbi evropskega naloga za izvršbo nespornih zahtevkov (UL L 143, 30.4.2004, str. 15).

³ Uredba (ES) št. 1896/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o uvedbi postopka za evropski plačilni nalog (UL L 399, 30.12.2006, str. 1).

⁴ Uredba (ES) št. 861/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o uvedbi evropskega postopka v sporih majhne vrednosti (UL L 199, 31.7.2007, str. 1).

Uredbo (EU) št. 1215/2012⁵ Evropskega parlamenta in Sveta, je treba za odvrčanje od zamud pri plačilih v trgovinskih poslih določiti dopolnilne določbe.

- (5) Podjetjem bi moralo biti omogočeno trgovati na celotnem notranjem trgu v razmerah, ki zagotavljajo, da čezmejno poslovanje ne pomeni večjega tveganja kot domači promet. Če bi za domače in čezmejno poslovanje veljala bistveno drugačna pravila, bi prišlo do izkrivljanja konkurence.
- (6) Direktiva 2011/7/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁶ določa pravila za boj proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih. Evropski parlament je leta 2019 ugotovil več pomanjkljivosti navedene direktive. V Strategiji za MSP za trajnostno in digitalno Evropo⁷ se poziva k zagotavljanju okolja za MSP, v katerem ne bo prihajalo do zamud pri plačilih, ter krepitvi izvrševanja Direktive 2011/7/EU. Platforma Pripravljeni na prihodnost je v svojem mnenju leta 2021 opozorila na kritična vprašanja pri izvajanju navedene direktive. Glavne pomanjkljivosti, ugotovljene v teh pobudah, so povezane z naslednjim: dvoumne določbe glede pojma „skrajno nepošteno“ v zvezi z roki plačila v medpodjetniškem poslovanju, nepoštena plačilne prakse in roki za postopke sprejemanja in preverjanja; pavšalno nadomestilo; asimetrija pravil glede plačilnih rokov med posli med vlado in podjetji ter medpodjetniškimi posli; ni določen najdaljši plačilni rok za trgovinske posle v medpodjetniških poslih; ni spremljanja skladnosti in izvrševanja; ni orodij za boj proti asimetrijam informacij ter orodja za upnike, s katerimi bi lahko ukrepali zoper svoje dolžnike, in pomanjkanje sinergij v okviru javnega naročanja.
- (7) Da bi odpravili navedene pomanjkljivosti, je treba Direktivo 2011/7/EU nadomestiti.
- (8) Potrebne so določbe za preprečevanje zamud pri plačilih v trgovinskih poslih, ki predstavljajo dobavo blaga ali izvedbo storitev za plačilo, ne glede na to, ali potekajo med podjetji ali med podjetji in javnimi naročniki/subjekti, pri čemer so slednji dolžniki, glede na to, da ti javni naročniki/subjekti upravljajo znaten obseg plačil podjetjem.
- (9) Pri javnih naročilih gradenj ter visokih in nizkih gradnjah zelo pogosto prihaja do predolгих plačilnih rokov in zamud. Zato bi se morala ta uredba uporabljati tudi za te dejavnosti.
- (10) Poslovanje s potrošniki, plačila kot nadomestila za škodo, vključno s plačili zavarovalnic, in obveznosti plačila, ki jih je mogoče preklicati, preložiti ali opustiti v primeru postopkov zaradi insolventnosti ali postopkov za prestrukturiranje ali v povezavi z njimi, vključno s postopki preventivnega prestrukturiranja v skladu z Direktivo (EU) 2019/1023⁸ Evropskega parlamenta in Sveta, bi bilo treba izključiti s področja uporabe te uredbe.

⁵ Uredba (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L 351, 20.12.2012, str. 1).

⁶ Direktiva 2011/7/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih (UL L 48, 23.2.2011, str. 1).

⁷ COM(2020) 103 final.

⁸ Direktiva (EU) 2019/1023 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o okvirih preventivnega prestrukturiranja, odpustu dolgov in prepovedih opravljanja dejavnosti ter ukrepih za povečanje učinkovitosti postopkov glede prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov ter o spremembi Direktive (EU) 2017/1132 (UL L 172, 26.6.2019, str. 18).

- (11) Zamude pri plačilih pomenijo kršenje pogodbe, ki je finančno ugodno za dolžnike zaradi nizkih ali neobstoječih obrestnih mer, ki se zaračunajo za zamude pri plačilih, ali dolgotrajnih postopkov pravnega varstva. Da bi preobrnili ta trend in odvrčali od zamud pri plačilih, je potreben odločen premik h kulturi takojšnjega plačevanja, vključno s tem, da je izključitev pravice do zaračunavanja obresti za zamude pri plačilih nična. Posledično bi bilo treba omejiti pogodbene plačilne roke na 30 koledarskih dni, tako v medpodjetniških poslih kot tudi v poslih med vlado in podjetji, v katerih je javni organ dolžnik.
- (12) Za namerne zamude plačilnih rokov se pogosto uporabljajo postopki sprejemanja ali preverjanja za zagotovitev skladnosti blaga ali storitev s pogodbenimi zahtevami ter preverjanje pravilnosti in skladnosti računa. Njihovo vključitev v pogodbo bi bilo zato treba objektivno utemeljiti s posebno naravo zadevne pogodbe ali z nekaterimi njenimi značilnostmi⁹. Tak postopek preverjanja ali sprejemanja bi bilo treba v pogodbi zagotoviti samo v primerih, kadar tako predvideva nacionalno pravo, če je potrebno, in sicer zaradi specifične narave blaga ali storitev. Da bi se izognili podaljševanju plačilnih rokov zaradi postopka sprejemanja ali preverjanja, bi bilo treba v pogodbi jasno opisati podrobnosti takega postopka, vključno z njegovim trajanjem. V isti namen bi moral dolžnik začeti postopek preverjanja ali sprejemanja takoj, ko od upnika prejme blago in/ali storitve, ki so predmet trgovinskega posla, ne glede na to, ali je upnik izdal račun ali enakovredno zahtevo za plačilo. Da ne bi ogrozili doseganja ciljev te uredbe, je primerno določiti najdaljše trajanje postopka sprejemanja ali preverjanja.
- (13) Ta uredba ne bi smela posegati v krajše roke, ki so lahko določeni v nacionalnem pravu in so za upnika ugodnejši.
- (14) Javna naročila imajo lahko pomembno vlogo pri izboljšanju delovanja plačilnih storitev. Zato bi bilo treba vzpostaviti okrepljene sinergije med politikami in pravili javnega naročanja ter cilji takojšnjega plačevanja. Glavni izvajalci pogosto ne plačujejo pravočasno podizvajalcev zlasti v javnih gradbenih delih, tudi če so od javnih naročnikov ali naročnikov prejeli pogodbeno plačilo, s čimer lahko povzročijo škodljiv verižni učinek v dobavni verigi. Zato je primerno, da izvajalci zagotovijo javnim naročnikom in naročnikom dokazilo o izvedenem plačilu neposrednim podizvajalcem.
- (15) Zaradi doslednosti zakonodaje Unije bi bilo treba za namene te uredbe uporabiti opredelitev pojmov „javni naročniki“ in „naročniki“ iz Direktive 2014/23/EU¹⁰, Direktive 2014/24/EU¹¹, Direktive 2014/25/EU¹² in Direktive 2009/81/ES¹³ Evropskega parlamenta in Sveta.

⁹ Sodba Sodišča z dne 20. oktobra 2022 v postopku BFF Finance Iberia SAU proti Gerencia Regional de Salud de la Junta de Castilla y León (UL C 53, 15.2.2021, str. 19), C-585/20, EU:C:2022:806, točka 53.

¹⁰ Direktiva 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o podeljevanju koncesijskih pogodb (UL L 94, 28.3.2014, str. 1).

¹¹ Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 65).

¹² Direktiva 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetskem in prometnem sektorju ter sektorju poštnih storitev ter o razveljavitvi Direktive 2004/17/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 243).

¹³ Direktiva 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o usklajevanju postopkov za oddajo nekaterih naročil gradenj, blaga in storitev, ki jih oddajo naročniki na področju obrambe in varnosti, ter spremembi direktiv 2004/17/ES in 2004/18/ES (UL L 216, 20.8.2009, str. 76).

- (16) Obresti za zamude pri plačilih bi bilo treba izračunati na dan kot navadne obresti. So dodatek k zapadlemu znesku. Šteje se, da obveznosti dolžnika prenehajo šele potem, ko upnik prejme plačilo dolgovanega zneska, vključno z ustreznimi obrestmi in pavšalnim nadomestilom. Znesek obresti za zamudo pri plačilu se obračunava, dokler dolgovani znesek ni plačan upniku.
- (17) Upnik ne bi smel imeti možnosti, da se odpove pravici do prejema obresti za zamudo pri plačilu, saj imajo take obresti dvojno funkcijo: deloma izravnati škodo, ki jo je zaradi zamude utrpel upnik, in kaznovati dolžnika za kršitev pogodbe. Da bi upniku olajšali prejem obresti in nadomestila v primeru zamude pri plačilu, bi morala biti njegova pravica za prejem obresti samodejna, razen takrat, kadar zamuda pri plačilu ni nastala po krivdi dolžnika.
- (18) Upnikom je treba zagotoviti pošteno nadomestilo za stroške izterjave, ki jih imajo zaradi zamud pri plačilih, da se odvrne od teh zamud. Ti stroški bi morali vključevati izterjavo upravnih stroškov in nadomestilo za notranje stroške, ki so nastali zaradi zamude pri plačilu, in bi jih bilo treba prišteti obrestim za zamudo pri plačilu za vsak posamezni trgovinski posel, plačan z zamudo, kot določa Sodišče¹⁴. Fiksen minimalni znesek nadomestila stroškov izterjave bi bilo treba določiti brez poseganja v nacionalne določbe, glede na katere lahko nacionalno sodišče dodeli upniku odškodnino za kakršno koli dodatno škodo v zvezi z dolžnikovo zamudo pri plačilu.
- (19) Omogočeno bi moralo biti plačevanje po obrokih ali z zamikom. Vendar bi moral biti vsak posamezni obrok ali plačilo opravljen v skladu z dogovorjenimi pogoji in bi zanj morala veljati pravila glede zamud pri plačilih iz te uredbe.
- (20) Upniki bi morali imeti poleg fiksne zneska za povračilo notranjih stroškov izterjave tudi pravico do razumnega nadomestila za druge stroške izterjave, ki jih imajo zaradi dolžnikove zamude pri plačilu. Taki stroški bi morali na primer vključevati stroške, ki jih imajo upniki zaradi najema odvetnika ali agencije za izterjavo dolgov.
- (21) Izogibati bi se bilo treba zlorabi pogodbene svobode v škodo upnika. Posledično bi morale biti pogodbene določbe ali prakse, povezane z datumom ali rokom plačila, plačilom ali obrestno mero za zamudo pri plačilu, nadomestilom stroškov izterjave, ki podaljšujejo trajanje postopka preverjanja ali sprejemanja ali namerno zavlačujejo ali preprečujejo pošiljanje računa ter niso v skladu s to uredbo, nične.
- (22) Da bi okrepili prizadevanja za preprečevanje zlorab pogodbene svobode v škodo upnikov, bi moralo biti organizacijam, ki upnike uradno zastopajo, ali organizacijam, ki imajo pravni interes zastopati podjetja, omogočeno, da vložijo tožbo pri nacionalnih sodiščih ali upravnih organih, da bi preprečili zamude pri plačilih.
- (23) Za zagotovitev celotnega plačila dolgovanega zneska je treba zagotoviti, da prodajalec obdrži lastninsko pravico na blagu, dokler blago ni v celoti plačano, če je bil pridržek lastninske pravice izrecno dogovorjen med kupcem in prodajalcem pred dostavo blaga.
- (24) Treba je zagotoviti preglednost glede pravic in obveznosti iz te uredbe, da bi zagotovili njeno pravilno uporabo. Da bi zagotovili uporabo pravilne obrestne mere, je pomembno, da države članice in Komisija te obrestne mere javno objavijo.

¹⁴ Sodba Sodišča z dne 20. oktobra 2022 v postopku BFF Finance Iberia SAU proti Gerencia Regional de Salud de la Junta de Castilla y León, C-585/20, ECLI:EU:C:2022:806.

- (25) Sankcije za zamude pri plačilih so lahko odvračilne samo, če hkrati obstajajo postopki pravnega varstva, ki so hitri in učinkoviti za upnika. Vsem upnikom s sedežem v Uniji bi moral biti na voljo hiter postopek izterjave nespornih terjatev.
- (26) Da bi omogočili lažje zagotavljanje skladnosti s to uredbo in ga zagotovili, bi morale države članice imenovati organe, odgovorne za njeno izvrševanje, ti organi pa bi svoje dolžnosti in naloge opravljali objektivno in pravično ter zagotavljali enako obravnavo zasebnih podjetij in javnih organov. Navedeni izvršilni organi bi morali na lastno pobudo izvajati preiskave, obravnavati pritožbe in imeti pooblastila, da med drugim nalagajo sankcije in redno objavljajo svoje odločitve. Poleg tega bi morale države članice za učinkovitejše izvrševanje čim bolj uporabljati digitalna orodja.
- (27) Države članice bi morale spodbujati prostovoljno uporabo učinkovitih in neodvisnih mehanizmov alternativnega reševanja sporov, s katerimi bi reševali spore v zvezi s plačili v trgovinskih poslih, da bi zagotovile enostavna in dostopna pravna sredstva.
- (28) Računi pomenijo zahteve za plačilo in so pomembni dokumenti v verigi poslov za dobavo blaga in izvajanje storitev, med drugim za določitev plačilnih rokov. Pomembno je spodbujati sisteme, ki zagotavljajo pravno varnost, kar zadeva točen datum, na katerega dolžniki prejmejo račune, vključno s področjem izdajanja e-računov, kjer bi bila lahko pri prejemanju računov ustvarjena elektronska dokazila, kar deloma urejajo določbe o izdajanju računov, vsebovane v Direktivi Sveta 2006/112/ES¹⁵ in Direktivi 2014/55/EU¹⁶ Evropskega parlamenta in Sveta.
- (29) Učinkovit dostop podjetij, zlasti MSP, do usposabljanja na področju upravljanja kreditov in finančne pismenosti lahko pomembno vpliva na zmanjšanje zamud pri plačilih, vzdrževanje optimalnih denarnih tokov, zmanjševanje tveganja neplačila in večje možnosti za rast. Kljub temu MSP pogosto niso sposobni vlagati v tako usposabljanje, medtem ko je trenutno na voljo zelo malo usposabljanj in gradiv za usposabljanje, ki bi bila namenjena predvsem krepitvi znanja MSP o upravljanju kreditov in računov. Zato je primerno določiti, da morajo države članice MSP zagotoviti razpoložljivost in dostopnost usposabljanj na področju upravljanja kreditov in finančne pismenosti, med drugim tudi o uporabi digitalnih orodij za pravočasno plačevanje.
- (30) Nekatere določbe v tej uredbi so povezane z določbami v Direktivi (EU) 2019/633 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁷. Razmerje med Direktivo 2011/7/EU in Direktivo (EU) 2019/633 je pojasnjeno v uvodnih izjavah (17) in (18) ter členu 3(1) Direktive (EU) 2019/633. Ker ta uredba nadomešča Direktivo 2011/7/EU, ne bi smela vplivati na pravila, določena v Direktivi (EU) 2019/633, vključno z določbami, ki se uporabljajo za plačila, izvedena v okviru šolske sheme¹⁸, sporazume o porazdelitvi vrednosti¹⁹ in nekatera plačila za prodajo grozdja, grozdnega mošta in

¹⁵ Direktiva Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (UL L 347, 11.12.2006, str. 1).

¹⁶ Direktiva 2014/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o izdajanju elektronskih računov pri javnem naročanju (UL L 133, 6.5.2014, str. 1).

¹⁷ Direktiva (EU) 2019/633 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o nepoštenih trgovinskih praksah med podjetji v verigi preskrbe s kmetijskimi in živilskimi proizvodi (UL L 111, 25.4.2019, str. 59).

¹⁸ Člen 23 Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov (UL L 347, 20.12.2013, str. 671).

¹⁹ Člen 172a Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov (UL L 347, 20.12.2013, str. 671).

neustekleničenega vina v vinskem sektorju²⁰, razen rokov, ki se uporabljajo za najdaljše plačilne roke v zvezi z dobavo nepokvarljivih kmetijskih in živilskih proizvodov. Vendar pa ta uredba ne preprečuje državam članicam uvedbe ali ohranitve nacionalnih določb, ki se uporabljajo v kmetijskem in živilskem sektorju in določajo strožje plačilne roke ali drugačne izračune plačilnih rokov, dneva, od katerega začne teči rok, ter postopka preverjanja in sprejemanja za dobavitelje kmetijskih in živilskih proizvodov, ki so za upnika ugodnejši.

- (31) Cilj te uredbe je boj proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih, da bi zagotovili pravilno delovanje notranjega trga ter s tem spodbudili konkurenčnost podjetij, zlasti MSP. Teh ciljev države članice ne morejo zadovoljivo doseči, saj bi uvedba nacionalnih rešitev verjetno povzročila pomanjkanje enotnih pravil, razdrobljenost enotnega trga in višje stroške za podjetja, ki trgujejo čezmejno. Zato je te cilje mogoče bolje doseči na ravni Unije. Unija lahko zato sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti, kakor je določeno v navedenem členu, ta uredba ne presega okvirov, potrebnih za doseganje teh ciljev.
- (32) Da bi vsem ustreznim akterjem zagotovili dovolj časa za vzpostavitev ureditev, potrebnih za spoštovanje te uredbe, bi bilo treba njeno uporabo odložiti. Vendar pa bi morale za trgovinske posle z rokom plačila po datumu začetka veljavnosti te uredbe veljati njene določbe, tudi če je bila ustrezna pogodba podpisana pred začetkom njene uporabe, s čimer bi upnikom zagotovili večjo zaščito –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Področje uporabe

1. Ta uredba se uporablja za plačila v transakcijah med podjetji ali med podjetji in javnimi organi, kjer je javni organ dolžnik, ki vodijo k dostavi blaga ali izvajanju storitev za plačilo (v nadaljnjem besedilu: trgovinski posli).
2. Dostava blaga ali izvajanje storitev iz odstavka 1 vključuje projektiranje in izvedbo javnih del ter visokih in nizkih gradenj.
3. Ta uredba se ne uporablja za:
 - (a) plačila za poslovanje s potrošniki;
 - (b) plačila kot nadomestila za škodo, vključno s plačili zavarovalnic;
 - (c) plačila, ki izhajajo iz obveznosti, ki jih je mogoče preklicati, preložiti ali se jim odpovedati v primeru postopkov zaradi insolventnosti ali postopkov za prestrukturiranje ali v povezavi z njimi, vključno s postopki preventivnega prestrukturiranja, v skladu z Direktivo (EU) 2019/1023²¹ Evropskega parlamenta in Sveta.

²⁰ Člen 147 a Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov (UL L 347, 20.12.2013, str. 671).

²¹ Direktiva (EU) 2019/1023 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o okvirih preventivnega prestrukturiranja, odpustu dolgov in prepovedih opravljanja dejavnosti ter ukrepih za povečanje učinkovitosti postopkov glede prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov ter o spremembi Direktive (EU) 2017/1132 (UL L 172, 26.6.2019, str. 18).

4. Ta uredba ne vpliva na določbe iz Direktive (EU) 2019/633, razen na člen 3(1).

Člen 2

Opredelitev pojmov

Za namene te uredbe se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „podjetje“ pomeni katero koli organizacijo, ne glede na njeno obliko in način financiranja, ki neodvisno izvaja gospodarsko ali strokovno dejavnost;
- (2) „javni organ“ pomeni katerega koli javnega naročnika, opredeljenega v členu 6(1) Direktive 2014/23/EU, členu 2(1), točka (1), Direktive 2014/24/EU ali v členu 3(1) Direktive 2014/25/EU;
- (3) „zamuda pri plačilu“ pomeni neplačilo v pogodbenem ali zakonskem plačilnem roku, kot je določeno v členu 3;
- (4) „dolgovani znesek“ pomeni znesek, ki bi moral biti plačan v pogodbenem ali zakonskem plačilnem roku, kot je določeno v členu 3, vključno z veljavnimi davki, dajatvami, prelevmani ali taksami, navedenimi v računu ali drugi ustrezni zahtevi za plačilo;
- (5) „izvršilni naslov“ pomeni katero koli odločbo, sodbo, plačilni nalog, ki jo/ga izda sodišče ali drugi pristojni organ, zasebno listino ali kateri koli drug izdan dokument, vključno s tistimi, ki so začasno izvršljivi, ne glede na to, ali gre za takojšnje plačilo ali plačilo po obrokih, in ki upniku omogoča, da svojo terjatev do dolžnika izterja s pomočjo prisilne izvršbe;
- (6) „pridržek lastninske pravice“ pomeni pogodbeni dogovor, v skladu s katerim si prodajalec pridrži lastninsko pravico na zadevnem blagu, dokler cena ni v celoti plačana;
- (7) „postopek sprejemanja ali preverjanja“ pomeni postopek za ugotovitev skladnosti dobavljenega blaga ali izvedenih storitev z zahtevami iz pogodbe;
- (8) „dolžnik“ pomeni katero koli fizično ali pravno osebo ali kateri koli javni organ, ki dolguje plačilo za dobavljeno blago ali opravljeno storitev;
- (9) „upnik“ pomeni katero koli fizično ali pravno osebo ali kateri koli javni organ, ki je dolžniku dobavil blago ali mu opravil storitve.

Člen 3

Plačilni roki

1. Plačilni rok v trgovinskih poslih je največ 30 koledarskih dni od dneva, na katerega dolžnik prejme račun ali drugo ustrezno zahtevo za plačilo, če je dolžnik prejel blago ali storitve. Ta rok se uporablja tako za posle med podjetji kot tudi za posle med javnimi organi in podjetji. Enak plačilni rok se uporablja tudi za redno in neredno dobavo nepokvarljivih kmetijskih in živilskih proizvodov iz člena 3(1), točka (a)(i), druga alineja, in člena 3(1), točka (a)(ii), druga alineja, Direktive (EU) 2019/633, razen kadar države članice za take proizvode določijo krajše plačilne roke.
2. Postopek sprejemanja ali preverjanja se lahko v nacionalnem pravu izjemoma zagotovi le, kadar je to nujno potrebno zaradi posebne narave blaga ali storitev. V tem primeru se v pogodbi opišejo vse podrobnosti postopka sprejemanja ali preverjanja, vključno z njegovim trajanjem.

3. Kadar je v skladu z odstavkom 2 v pogodbi določen postopek sprejemanja ali preverjanja, ta postopek traja največ 30 koledarskih dni od datuma, na katerega je dolžnik prejel blago ali storitve, tudi če so tako blago ali storitve dobavljeni pred izdajo računa ali druge ustrezne zahteve za plačilo. V tem primeru dolžnik začne postopek sprejemanja ali preverjanja takoj, ko od upnika prejme blago in/ali storitve, ki so predmet trgovinskega posla. Plačilni rok je največ 30 koledarskih dni od izvedbe takega postopka.
4. Plačilni rok iz odstavka 1 je najdaljši plačilni rok in ne posega v krajši rok, ki ga lahko določi nacionalno pravo.

Člen 4

Plačila podizvajalcem v javnih naročilih

1. Za javna naročila gradenj, ki spadajo na področje uporabe Direktive 2014/23/EU, Direktive 2014/24/EU, Direktive 2014/25/EU in Direktive 2009/81/ES²² Evropskega parlamenta in Sveta, izvajalci zagotovijo javnim naročnikom ali naročnikom dokazilo v smislu navedenih direktiv, da so, kjer je ustrezno, plačali svoje neposredne podizvajalce, vključene v izvajanje pogodbe, v rokih in pod pogoji, določenimi v tej uredbi. Dokazilo je lahko v obliki pisne izjave izvajalca, ki ga ta predloži javnemu naročniku ali naročniku pred izdajo kakršne koli zahteve za plačilo ali najpozneje skupaj s to zahtevo.
2. Kadar javni naročnik ali naročnik ne prejme dokazila, kot je določeno v odstavku 1, ali ima informacije, da glavni izvajalec zamuja s plačilom svojim neposrednim podizvajalcem, javni naročnik ali naročnik o tem nemudoma obvesti izvršilni organ zadevne države članice.

Člen 5

Obresti za zamudo pri plačilu

1. V primeru zamude pri plačilu mora dolžnik plačati obresti za zamudo pri plačilu, razen kadar dolžnik ni odgovoren za zamudo.
2. Obresti za zamudo pri plačilu samodejno zapadejo v plačilo in jih je dolžnik dolžan plačati upniku, ne da bi mu ta moral poslati opomin, pri čemer morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:
 - (a) upnik je izpolnil svoje pogodbene in zakonske obveznosti;
 - (b) dolžnik je prejel račun ali ustrezno zahtevo za plačilo;
 - (c) upnik ni prejel dolgovanega zneska, navedenega v računu ali ustrezni zahtevi za plačilo, v pogodbenem ali zakonskem plačilnem roku iz člena 3.
3. Upnik nima možnosti, da bi se odpovedal pravici do prejema obresti za zamudo pri plačilu.
4. Datum prejema računa ali ustrezne zahteve za plačilo ni predmet pogodbenega dogovora med dolžnikom in upnikom.

²² Direktiva 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o usklajevanju postopkov za oddajo nekaterih naročil gradenj, blaga in storitev, ki jih oddajo naročniki na področju obrambe in varnosti, ter spremembi direktiv 2004/17/ES in 2004/18/ES.

5. Dolžnik da upniku na voljo vse ustrezne informacije, ki so potrebne, da lahko dolžnik sprejme in obdela račun ali ustrezno zahtevo za plačilo s strani upnika v čim krajšem času po prejemu.
6. Kadar so izpolnjeni pogoji iz odstavka 2, začnejo obresti za zamudo pri plačilu teči od zadnjega od naslednjih dogodkov:
 - (a) dolžnikov prejem računa ali druge ustrezne zahteve za plačilo;
 - (b) dolžnikov prejem blaga ali storitev.
7. Obresti za zamudo pri plačilu tečejo, dokler dolgovani znesek ni plačan.

Člen 6

Obrestna mera za zamudo pri plačilu

1. Obrestna mera za zamudo pri plačilu je enaka vsoti referenčne obrestne mere in osmih odstotnih točk.
2. Države članice, katerih valuta je euro, zagotovijo, da referenčna obrestna mera ustreza eni od naslednjih:
 - (a) obrestna mera, ki jo Evropska centralna banka uporablja za svoje glavne operacije refinanciranja;
 - (b) mejna obrestna mera, ki izhaja iz postopkov razpisa z variabilno stopnjo za najnovejše glavne operacije refinanciranja Evropske centralne banke.
3. V državah članicah, katerih valuta ni euro, je referenčna obrestna mera tista, ki jo določi njena nacionalna centralna banka.
4. Referenčna obrestna mera za prvo polovico zadevnega leta je stopnja, določljiva na dan 1. januarja navedenega leta. Referenčna obrestna mera za drugo polovico zadevnega leta je obrestna mera, določljiva na dan 1. julija navedenega leta.

Člen 7

Plačilni roki

Kadar se plačilo izvede na podlagi rokov za plačilo obrokov in kateri koli od teh obrokov ni plačan do dogovorjenega datuma, se obresti za zamudo pri plačilu iz člena 5 izračunajo na podlagi zapadlega zneska. Prav tako se plača nadomestilo v skladu s členom 8.

Člen 8

Nadomestilo stroškov izterjave

1. Kadar zapadejo v plačilo obresti za zamudo pri plačilu v skladu s členom 5, mora dolžnik samodejno plačati upniku pavšalno nadomestilo stroškov izterjave, ki znaša fiksni znesek 50 EUR za vsak posamezni trgovinski posel.
2. Dolžnik plača upniku pavšalno nadomestilo iz odstavka 1 kot nadomestilo za stroške izterjave, ki nastanejo upniku, pri čemer ni treba izdati opomina.
3. Upnik nima možnosti, da bi se odpovedal pravici do prejema pavšalnega nadomestila, določenega v odstavku 1.
4. Upnik je poleg pavšalnega nadomestila iz odstavka 1 upravičen zahtevati razumno nadomestilo od dolžnika za kakršne koli stroške izterjave, nastale zaradi dolžnikove zamude pri plačilu, ki so višji od pavšalnega nadomestila.

5. Ta člen se uporablja brez poseganja v pravice upnika do prejemanja drugih nadomestil.

Člen 9

Nični pogodbeni pogoji in prakse

1. Naslednji pogodbeni pogoji in prakse so nični:
 - (a) določitev plačilnega roka, ki pomeni kršitev člena 3;
 - (b) izključevanje ali omejevanje pravice upnika, da prejme obresti za zamudo pri plačilu, kot je določeno v členu 5, ali pravice, da prejme nadomestilo stroškov izterjave, kot je določeno v členu 8;
 - (c) podaljševanje trajanja postopka preverjanja ali sprejemanja tudi po izteku roka iz člena 3(3);
 - (d) namerno zavlačevanje ali preprečevanje pošiljanja računa.
2. Države članice zagotovijo, da so na voljo ustrezna in učinkovita sredstva za odpravo pogodbenih pogojev in praks iz odstavka 1.
3. Sredstva, navedena v odstavku 2, vključujejo možnost, da lahko organizacije, ki upnike uradno zastopajo, ali organizacije, ki imajo pravni interes zastopati podjetja, vložijo tožbo pri sodišču ali pristojnih upravnih organih.

Člen 10

Pridržek lastninske pravice

Upnik si pridrži lastninsko pravico na blagu, dokler blago ni v celoti plačano, če je bil pridržek lastninske pravice izrecno dogovorjen med dolžnikom in upnikom pred dobavo blaga.

Člen 11

Preglednost

1. Države članice zagotovijo preglednost glede pravic in obveznosti, določenih v tej uredbi, med drugim z objavo veljavne obrestne mere za zamudo pri plačilu.
2. Komisija javno objavi na spletu veljavne obrestne mere za zamudo pri plačilu, ki se uporabljajo v državah članicah.

Člen 12

Postopek izterjave nespornih terjatev

1. Upniki pridobijo izvršilni naslov, tudi po hitrem postopku in ne glede na znesek dolga, v 90 koledarskih dneh po vložitvi tožbe ali zahteve pri sodišču ali drugem pristojnem organu, če dolg in postopek nista sporna.
2. Pri računanju roka iz odstavka 1 se ne upošteva naslednje:
 - (a) roki za vročitev listin;
 - (b) kakršne koli zamude, ki jih povzroči upnik.
3. Ta člen ne posega v določbe Uredbe (ES) št. 1896/2006.

Člen 13

Izvršilni organi

1. Vsaka država članica imenuje enega ali več organov, odgovornih za izvrševanje te uredbe (v nadaljnjem besedilu: izvršilni organ).
2. Kadar je primerno, izvršilni organi sprejmejo potrebne ukrepe, da zagotovijo skladnost rokov za plačila.
3. Izvršilni organi učinkovito sodelujejo drug z drugim in s Komisijo ter si medsebojno pomagajo pri preiskavah s čezmejno razsežnostjo.
4. Izvršilni organi usklajujejo svoje dejavnosti z drugimi organi, odgovornimi za izvrševanje druge zakonodaje Unije ali nacionalne zakonodaje, vključno z izmenjavo obveznosti glede obveščanja.
5. Izvršilni organi prejete pritožbe v zvezi z zamudami pri plačilih v kmetijskem in živilskem sektorju posredujejo pristojnim izvršilnim organom v skladu z Direktivo (EU) 2019/633.

Člen 14

Pooblastila izvršilnih organov

1. Izvršilni organi imajo potrebne vire in strokovno znanje za izvajanje svojih dolžnosti ter imajo naslednja pooblastila:
 - (a) pooblastilo, da na lastno pobudo ali na podlagi pritožbe začnejo in izvajajo preiskave;
 - (b) pooblastilo, da od upnikov in dolžnikov zahtevajo, da dajo na voljo vse potrebne informacije za izvajanje preiskav, povezanih z zamudami pri plačilih v trgovinskih poslih;
 - (c) pooblastilo, da v okviru svojih preiskav izvajajo nenapovedane inšpekcijske preglede na kraju samem;
 - (d) pooblastilo, da sprejmejo odločitve o ugotovitvi kršitve te uredbe in od dolžnika zahtevajo, da plača obresti za zamudo pri plačilu, kot je določeno v členu 5, ali da upniku plača nadomestilo, kot je določeno v členu 8;
 - (e) pooblastilo, da subjektom, odgovornim za kršitev, naložijo globe in druge kazni terčasne ukrepe ali začnejo postopek za naložitev takih glob, kazni in ukrepov;
 - (f) pooblastilo, da od dolžnika zahtevajo odpravo kršitve;
 - (g) pooblastilo, da objavljajo svoje odločitve v skladu z odstavki (d), (e) in (f).
2. Države članice določijo pravila o kaznih, ki se uporabljajo za kršitve te uredbe, in sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da se te kazni izvajajo. Te kazni so učinkovite, sorazmerne in odvračilne.
3. Države članice o teh pravilih in ukrepih uradno obvestijo Komisijo **[do .../brez odlašanja]** in jo brez odlašanja uradno obvestijo o vsakršni naknadni spremembi, ki nanje vpliva.

Člen 15

Pritožbe in zaupnost

1. Upniki lahko vložijo pritožbe pri izvršilnem organu v državi članici, v kateri imajo sedež, ali pri izvršilnem organu v državah članicah, v katerih ima sedež dolжник. Izvršilni organ, pri katerem je vložena pritožba, je pristojen za izvršitev te uredbe.
2. Organizacije, ki upnike uradno zastopajo, ali organizacije, ki imajo pravni interes zastopati podjetja, imajo pravico vložiti pritožbo pri izvršilnih organih iz člena 13 na zahtevo enega ali več svojih članov ali, kadar je ustrezno, na zahtevo enega ali več članov njihovih organizacij članic, kadar ti člani menijo, da so prizadeti zaradi kršitve te uredbe.
3. Izvršilni organ na zahtevo pritožnika sprejme potrebne ukrepe za ustrezno zaščito identitete pritožnika. Pritožnik navede morebitne informacije, v zvezi s katerimi zahteva zaupnost.
4. Izvršilni organ, ki prejme pritožbo, v razumnem roku po prejemu pritožbe obvesti pritožnika o tem, kako namerava obravnavati pritožbo.
5. Kadar izvršilni organ meni, da ni zadostne podlage za obravnavo pritožbe, o razlogih za svojo odločitev v razumnem roku po prejemu pritožbe obvesti pritožnika.
6. Kadar izvršilni organ meni, da obstajajo zadostni razlogi za obravnavo pritožbe, v razumnem roku začne, izvaja in zaključi preiskavo pritožbe.
7. Kadar izvršilni organ ugotovi, da je dolжник kršil to uredbo, od njega zahteva, da preneha z nezakonito prakso.

Člen 16

Alternativno reševanje sporov

1. Države članice brez poseganja v pravico upnikov do vložitve pritožb iz člena 15 ter obveznosti in pooblastila izvršilnih organov iz členov 13, 14 in 15 spodbujajo prostovoljno uporabo učinkovitih in neodvisnih mehanizmov alternativnega reševanja sporov za rešitev sporov med dolžniki in upniki.
2. Mehanizmi alternativnega reševanja sporov za spore zaradi zamude pri plačilu spodbujajo stranke v sporu, da same najdejo rešitev, so hitri, učinkoviti in stroškovno učinkoviti, pri tem pa vzdržujejo zaupanje pri strankah in med njimi.

Člen 17

Digitalna orodja, usposabljanje na področju upravljanja kreditov in finančne pismenosti

1. Države članice v največji možni meri uporabljajo digitalna orodja za učinkovito izvrševanje te uredbe.
2. Države članice zagotovijo, da so orodja za upravljanje kreditov in usposabljanja na področju finančne pismenosti, med drugim tudi o uporabi digitalnih orodij za pravočasno plačevanje, na voljo in dostopna MSP.

Člen 18

Poročilo

Komisija do [Urad za publikacije: vstavite datum = štiri leta po začetku veljavnosti te uredbe] Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o izvajanju te uredbe.

Člen 19

Razveljavitev

Direktiva 2011/7/EU se razveljavi.

Sklicevanja na razveljavljeno direktivo se štejejo kot sklicevanja na to uredbo.

Člen 20

Začetek veljavnosti in uporaba

1. Ta uredba začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
2. Uporablja se od [Urad za publikacije: vstavite datum = 12 mesecev po datumu začetka veljavnosti te uredbe].
3. Za trgovinske posle, izvedene po datumu začetka uporabe te uredbe, veljajo določbe te uredbe, tudi če je bila osnovna pogodba sklenjena pred tem datumom.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Strasbourgu,

Za Evropski parlament
predsednica

Za Svet
predsednik